om kirriko us kinni, seſt sis ei olle keddake sääl, kes oppuſt annap. Sedda ei woi sallata, et se oppus, mes ma rahwa latse kottun sawa, wäga kassin nink puduline om, nisaña ka se, mes wäikolaste kolin antas. Sis eesmält awwatas neile laiemba teedmise nink sûwwämba tundmise usse wallale, kui neña nakkawa Juñala lawwale käüma. Kirriko kanzli nink altri päält jaetas kigile, kea issonewa nink jañonewa iggawetse ello pärra, se taiwa leib nink se ello wessi, mes söant rahbul pañep. Ent kirriko kanzli pále nink altri etre ei tulle mitte kiik targa kokko oppuſt andma, kea Juñalaſt läbhätetas sedda ilma walgustama, enge kigiſt ennege ûts, ke se koggoduse karjuses om säetu, kenk pärralt se kirrik om. Ei anna ka sesaña ûts mitte kigiſt asjuſt oppuſt, mes teña essi tijap nink tunnep, enge ennege säratsiſt, mes tarbis teña essiärralikult om säetu. Kirriko oppetajal ei olle mitte sädus ehk lubba ilmlikuſt asjuſt kirrikun oppuſt anda; ei kule koggodus altri ehk kanzli päält middake päiwaſt, kuuſt nink taiwa tähtiſt eñamb kui sedda, mes pühha kirri neiſt tunnistap; ei middake wöraiſt maiſt nink neide sädusiſt, neide ellajiſt, neide linuſt; ei middake mitmiſt tuhhandiſt teedmise nink tundmise wäärt asjuſt, mes siin ja sääl sure ilma päál sündiwa nink meijesuggutse silm kuñage nätta ei sa. Ent siski om sárane laiemb teedmine nink sûwwämb tundmine henge walgustamises waja, kigile waja, kea Juñala laste nimme kandwa nink Juñala armuſt nink helduseſt tahtwa ossa saija. Sedda eñamb sa kulet, mes targa iñemise ütteſt ehk töiseſt asjaſt ütlewa ehk mötlewa, sedda targembas saat sa essi ka; jah, üttel oppetetu mehhel läbhäb segi teña henge árratamises tarbis, kui ta kulep, mes ta peap naarma ehk pölgma. Seſt se läbbi teña sunnitas, wastakõñelema nink oña teedmise nink tundmise sûwwiuseſt päiwa ette toma, mes muido olles söame pohja jänu nink sinna kaonu. Üts pöld, mes kuñage ei liguteta, jääp wimate tuimas nink ei tahha eñamb sammeltke kanda; ent mes ellajiſt sökkutas, koſt adder saggede läbbikäüp, kohhe wäkke pále wetas, ehk mulda, ehk sawwi, ehk muud, mes muijal kohhegi ei kölba, se annap aigo möda rohkeste wilja. Ni om ka waimo rigin. Sedda eñamb likumiſt om tutta hengide sean, ni et keake ei panne oña punda rättiko sisse, enge eggaüts annap wälja wahhetajide kätte, mes tál om, sedda rohkembide kaswap tundmine nink teedmine rahwa sean nink kannap wimate maggusat tarkuse suggu. Melles om saksa rahwa sean surembat tarkuſt löida, kui marahwa sean? Sepärraſt, et saksama paksult rahwaſt täüs om nink mes eale üts targemb wäljamötlep seddamaid ramatokirja läbbi awwalikus saap. Eggapäiw tullewa saksamaal siin ja sääl linun nink küllin ramato wälja, mea tuhhande kaupa trükkitas nink kiik maad läbbijoosfwa üphest käest töiste nink kigin paigun loetas. Kui meije maal marahwa sean ka sárane waimo likumine olles; kui siin ka rahwas oppis ülleskirjutama, mes eggaüts oñan söamen tunnep nink mötlep: sis nakkas ka siin maal waimo luggu pea töiste miñema. Siin trükkitas kül ka egga ajastaja ramatokeisi, ent rahwas ei tija seſt paljo. Harwaste läbhäp üts ja töine, ke lina johhup tullema, ka ramatotrükkija mañu sisse ramatut otsma; ent ta ei möista neide ramatide seaſt, mes tálle pakkutas, sedda wäljawallitseda, mes tál waja om. Kes hennele wikkatit tahhap osta, kül se möistap wahhet tetta, nink höllistap ütte ja töiſt, enne kui ta ostap; ent ramato näuſt ehk hölliſt ei tunne keake árra, máranes ta olnes. Sepärraſt olleme meije kalendriteggija sedda nõuwo wötnu, tiñahawatsen kalendrin kiik makele ramatid üllesanda, mes 1848. ajastajaſt sani ammak Juni kuni 1849 omma wäljatulnu. Siin löwwap sis luggeja üllespantu ollewat, kuis niñitetu ajal wäljatulnu ramatide päälkirri om, mitto lehhekülge kelleke sissen omma, mes asjuſt koake oppuſt annap nink kes sedda ramatut om kirjutanu ehk wäljaandnu, kuñas teña om wäljatulnu nink mes ramato hind om. Kes nüüd sedda „ramato kulutajat“ om läbbiluggenu nink ütte ehk töiſt ramatut árramárknu, mes ta tahhap hennele osta, sel om se ûts kerge assi, ramatopodin ehk trükki- ja mañ sedda ramatut töiste seaſt wäljawallitseda, ehk

Ma-rahwa Kalender 1850, lk. 13